

SAMLENOTAT

Forslag til Europa-Parlaments og Rådets forordning om særlige bestemmelser for de samarbejdsprogrammer for 2014-2020, der støttes af det Europæiske Naboskabsinstrument og under målet om europæisk territorielt samarbejde, i tilfælde af forstyrrelser af programgennemførelsen, Kom (2022) 362

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 1299/2013 og Kommissionens Gennemførelsesforordning af (EU) 232/2014 med henblik på at sikre gennemførelsen af de grænseoverskridende, territoriale programmer i Ukraine, Georgien og Moldova, der direkte eller indirekte er påvirket af det russiske angreb på Ukraine, samt at tage hensyn til forsinkelserne som følge af den internationale covid-19 epidemi. Endvidere tilpasses forordningerne i forhold til de grænseoverskridende, territoriale programmer, der er påvirket af Ruslands og Belarus' suspendering af programmerne, således, at programmerne kan afsluttes uden yderligere bidrag fra de to lande.

Forslaget forventes at have begrænsede statsfinansielle konsekvenser via det danske bidrag til EU-budgettet, og vil i øvrigt ikke berøre den danske deltagelse i EU's grænseoverskridende, territoriale samarbejde og den makro-regionale strategi for Østersøen.

Regeringen har stor forståelse for den meget vanskelige situation som programmerne i Ukraine, Georgien og Moldova afvikles under, og bifalder derfor de foreslåede ændringer.

2. Baggrund

Den russiske invasion af Ukraine, der blev igangsat den 24. februar, har ikke alene medført store menneskelige og materielle omkostninger for Ukraine, men også påvirket landets mulighed for at afvikle det grænseoverskridende, territoriale samarbejde med EU (Interreg-programmerne) og deltage EU's makro-regionale strategi for Donau. Invasionen har tillige indirekte påvirket Moldovas og Georgiens udmøntning af Interreg-programmerne samt Moldovas deltagelse i Donau-strategien.

Som led i EU's reaktion på det uprovokerede russiske angreb på Ukraine, der delvist har fundet sted fra Belarus' territorie, er både Rusland og Belarus blevet suspenderet fra deltagelse i Interreg-programmerne samt den makro-regionale strategi for Østersøen.

Forslaget ventes at skulle vedtages i Rådet allerede inden udgangen af september 2022.

3. Formål og indhold

Forslaget sigter på at give Ukraine, Moldova og Georgien øget fleksibilitet i afviklingen af deres deltagelse i Interreg-programmerne samt – for Ukraines og Moldovas vedkommende – tillige i EU's makro-regionale strategi for Donau. EU-medfinansieringsraten hæves til således 100 pct. Samtidigt gives der øget fleksibilitet i anvendelsen af midlerne. Således bliver med det nye forslag nu muligt at omprogrammere midler fra projekter, der ikke kan afvikles som planlagt som følge af krigen, eller er blevet væsentligt forsinket som følge af covid-19 epidemien – uden at ændringerne forudgående er blevet forelagt Kommissionen. Krav til dokumentation og evaluering reduceres, hvor dokumentation ikke kan tilvejebringes som følge af det russiske angreb.

Det gøres muligt at anvende midler fra det Europæiske Naboskabsinstrument til udgifter i forbindelse med håndtering af interne fordrevne og flygtninge. Baggrunden er, at der i Ukraine findes ca. 7 mio. interne fordrevne, mens både Moldova (91.000 registrerede flygtningen) og Georgien (26.000 registrerede flygtninge) har modtaget et stort antal flygtninge i forhold til deres befolkningsstørrelse.

Programmer, der er berørt af Ruslands og Belarus' suspending fra Interreg og Østersø-strategien, kan afsluttes uden yderligere bidrag og dokumentation fra de to lande. Finansielle krav mod de to lande i forbindelse med deres suspending kan overdrages fra medlemslandene til EU-Kommissionen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Da forordningsforslaget alene vedrører ændringer af mulighederne for anvendelse af EU-strukturfonds-midler og det Europæiske Naboskabsinstrument under Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 1299/2013 og Kommissionens Gennemførelsesforordning af (EU) 232/2014, kan det kun behandles på EU-niveau. Forslaget er således i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Der forventes ingen ændringer af gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Forslaget forventes at få begrænsede statsfinansielle konsekvenser via det danske bidrag til EU-budgettet, idet Kommissionen vurderer, at udgifterne kan afholdes inden for den bestående flerårige finansielle ramme og den godkendte ramme for EU-betalingerne for årene 2022, 2023 og 2024.

Forslaget ventes hverken at påvirke den danske deltagelse i EU's grænseoverskridende, territoriale samarbejde eller i Østersø-strategien.

Forslaget vurderes i øvrigt ikke at have yderligere lovgivningsmæssige, erhvervsøkonomiske eller beskyttelsesmæssige konsekvenser for Danmark.

8. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De første forhandlinger i Rådet tyder på bred opbakning til forslaget blandt medlemslandene.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen har stor forståelse for den meget vanskelige situation, som det russiske angreb har medført for Ukraines implementering af EU's grænseoverskridende, territoriale samarbejde samt deltagelsen i Donau-strategien. Regeringen er ligeledes bevidst om konsekvenserne af krigen for Moldova og Georgien, herunder i forhold til deres deltagelse i EU's grænseoverskridende, territoriale samarbejde og Moldovas deltagelse i Donau-strategien. Endeligt er regeringen bekendt med forsinkelserne i programimplementeringen i de tre lande som følge af den internationale covid-19 epidemi, der har ramt landene hårdt. Danmark støtter derfor den foreslåede øgede fleksibilitet for programafviklingen i de tre lande.

Der hersker fortsat stor usikkerhed om, hvornår krigen i Ukraine slutter og hvornår det vil være muligt for de interne fordrevne og de ukrainske flygtninge i udlandet at vende hjem. På den baggrund støtter

Danmark, at midler fra det Europæiske Naboskabsinstrument kan anvendes til håndtering af interne fordrevne i Ukraine samt modtagelse af ukrainske flygtninge i Moldova og Georgien.

Regeringen har forståelse for nødvendigheden af at begrænse konsekvenserne af Ruslands og Belarus suspendering fra EU's grænseoverskridende, territoriale samarbejde og Østersø-strategien. Regeringen kan på den baggrund tilslutte sig den foreslåede ændring.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.